

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Anett Kadastu

**PUIDTÖÖSTUSETTEVÕTETE KASUMLIKKUSE JA TÖÖJÕU
LISANDVÄÄRTUSE ANALÜÜS**

Lõputöö

Õppekava MAJANDUSARVESTUS JA ETTEVÕTLUSE JUHTIMINE, peeriala

Majandusarvestus

Juhendaja: Kristo Krumm, MA

Tallinn 2020

Deklareerin, et olen koostanud lõputöö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 6097 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Anett Kadastu .....

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 166210BDMR

Üliõpilase e-posti aadress: anettkadastu@gmail.com

Juhendaja: Kristo Krumm, MA:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. KASUMLIKKUSE ANALÜÜSI MEETODID	7
1.1. Kasumlikkuse olemus.....	7
1.2. Suhtarvude analüüs.....	9
2. EESTI PUIDUTÖÖSTUSETTEVÕTETE KASUMLIKKUSE ANALÜÜS	13
2.1. Ülevaade Eesti metsa- ja puidutööstusest Eesti majanduses	13
2.2. Uuritavate ettevõtete lühikirjeldus	16
2.3. Kasumlikkuse analüüs suhtarvude baasil	18
2.4. Uuringu järeldused ja ettepanekud	27
KOKKUVÕTE	29
SUMMARY	31
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	33
LISAD	35
Lisa 1. Puidutööstusettevõtete andmed	35
Lisa 1. järg	36
Lisa 1. järg	37
Lisa 1. järg	38
Lisa 1. järg	39
Lisa 1. järg	40
Lisa 2. Lihtlitsents	41

LÜHIKOKKUVÕTE

Käesoleva töö eesmärgiks on analüüsida lähemalt Eesti puidusektoris tegutsevate puidutööstusettevõtete kasumlikkust. Töö autor annab ülevaade puidusektori üldisest seisust ja analüüsib finantskäitumist suhtarvude kaudu ning seda, kui hästi on puidutööstusettevõtted kasutanud ära varasi ja tulusi ning millisel määral on see mõjutanud nende kasumlikkust.

Leidmaks vastuseid uuritavatele küsimustele, kasutab töö autor suhtarvude analüüsi (võrdlevat meetodit) üleüldiselt võrreldes konkurentidega ja vastavalt standarditele. Lisaks on uurimise all ettevõtete poolt pakutav lisandväärtus ühe töötaja kohta. Peamised kasutatavad suhtarvud tööd on ROE, ROA, ROS, ROI, EBIT marginaal ning EBITDA marginaal.

Töö andis vastused kõigile kolmele uuritavale küsimusele. Kõige olulisemaks saab pidada järeldust, et ettevõtted peaksid olema rohkem agressiivsemad oma rahavoogude juhtimisel ning rohkem investeerima enda varasse. Lisandväärtus töötaja kohta on ainult puidusektoris, kui ka Eesti majanduse mõistes hea, kuid seda saaks parandada automatiseerimise ja digitaliseerimise näol, et vähendada püsikulusi ja muuta tootmine efektiivsemaks. Paremad tulemused peegeldusid ettevõtetest, kelle tegevusala on rohkem, kui ühele tootele orienteeritud ning kelle tooret on võimalik suures mahus eksportida teenides seeläbi suuremat kasumit. Leitud suhtarvudega ei joonistunud välja selget mustrit, et ettevõtte tegevusala oleks määravaks teguriks.

Empiirilise uurimise all olid 18 erineva tegevusalaga puidutööstusettevõtet Eestis ja nende majandusaastaruanded ajavahemikul 2015-2018.

Võtmesõnad: Kasumlikkus, puidusektor, suhtarvud, lisandväärtus

SISSEJUHATUS

Kasumlikkus on ettevõtete juhtimisel üks kõige olulisemaid aspekte. Lisaks sellele, et ettevõtete kasumlikkus aitab äril kasvada ja areneda ning oma ettevõtet edendada, mängib see väga olulist rolli ka riigimajanduses. Nimelt on otseses seoses ettevõtete kasumlikkus ja riigi majanduslik olukord- mida paremini läheb Eestis tegutsevatel ettevõtetel, seda jõudsamalt kasvab riigimajandus. Kasumlikkust mõjutavad väga paljud tegurid. Seda nii ettevõttest seest, kui ka väljast.

Töötlev tööstus on Eesti suurim majandussektor. 2018 aasta seisuga töötas selles sektoris ligikaudu 125 000 töötajat. 2018. aastal müüdi 67% kogu töötleva tööstuse toodangust välisurule. Sealjuures toodeti ka 4% rohkem, kui eelneval aastal (Eesti Statistikaamet, 2019).

Uuritaval puidusektoril on täita asendamatu roll Eesti majanduses. Viimastel aastatel on puidutööstus tõusnud ka numbrite järgi üheks juhtivamaks tööstusharuks Eestis ning on näidanud üles stabiilsust. Puittoodete eksport moodustab märkimisväärse viiendiku kogu Eesti kaubaekspordist. Puidutööstusettevõtete senist kasvu on mõjutanud põhjamaade aktiivsus ehitusturgudel ning Skandinaavia stiili juurdumine, mis väärtustab puitmaterjali ning selle hinna ja kvaliteedisuhet ehk veidi enam, kui muid alternatiivseid vahendeid.

Lõputöö eesmärgiks on analüüsida Eesti puidutööstusettevõtete kasumlikkust, selle muutust ajas ning erinevate tegurite mõju ettevõtte kasumlikkusele. Näiteks kuidas on ettevõtted suutnud oma finantsseisu parandada varade juhtimisega, investeerimisega ning milline on ettevõtete tööjõu pakutav lisandväärtus. Analüüs on teostatud 2015-2018 ajaperioodi kohta. Perioodi valik tuleneb sellest, et puidusektor on olnud viimastel aastatel üks edukamaid ja kasvavamaid tööstusharusi ning töö autori huvi on välja selgitada, mis on praegu ja varasemalt olnud sellise arengu võtmekohaks.

Lõputöös on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

- 1) Millised erinevused ilmnevad ettevõtete suhtarvude analüüsist?
- 2) Milliste ettevõtete tööjõu lisandväärtus on kõrgeim ning millest see tuleneb?
- 3) Millised võiksid olla kasumlikkust parandavad tegurid?

Töö on koostatud kahes peatükis. Esimeses peatükis käsitleb autor tõeetilises võtmed kasumlikkuse analüüsi ning analüüsi teostamist suhtarvude näol. Teises peatükis annab autor ülevaate Eesti metsa- ja puidusektorist ning kirjeldab lühidalt puidusektori olukorda majanduses ning selle potentsiaalseid riske. Lisaks tutvustatakse uuritavaid ettevõtteid ja nende tegevusalasi. Lisaks teostab töö autor ka praktilise analüüsi. Analüüsi hulka kuulub nii kasumlikkuse- kui ka lisandväärtuse analüüs, millest viimane baseerub ainult tööjõule. Lisandväärtuse analüüsi käigus leiab töö autor iga ettevõtte kohta eraldi, kui palju lisandväärtust loob ettevõttesse 1 töötaja

1. KASUMLIKKUSE ANALÜÜSI MEETODID

1.1. Kasumlikkuse olemus

Ettevõtte väärtust saab määrata kasvu ja kasumlikkuse pealt. Kasumlikkust mõjutavad selle firma tooteturu ja finantsturu strateegiad. Tooteturustrateegiat rakendatakse konkurentsistrateegia, tegevuspõhimõtete ja investeerimisotsuste kaudu. Finantsturustrateegiad rakendatakse rahastamis- ja dividendipoliitika kaudu. (Krishna, Paul 2013)

Seega saavad ettevõtte juhid kasutada oma kasvu ja kasumi eesmärkide saavutamiseks tegevuste juhtimist, investeringute juhtimist, rahastamisstrateegiat ja dividendipoliitikat. Objektiivselt analüüsiks on vaja hinnata neid kõiki valdkondi. Analüüs ei pruugi anda kõiki vastuseid, kuid annab suuniseid formuleerumaks edasisi tegevusi ja leidmaks lahendusi probleemsetele aspektidele.

Suhteanalüüsis on võimalik võrrelda suhtarve eelnevate aastate kaupa, võrrelda teiste sama sektori ettevõtetega (*ing k cross sectional comparison*) ja/või võrrelda suhtarve absoluutsete normidega (Krishna, Paul 2013).

Kasumlikkus, kui selline, on iga äriettevõtte eesmärk. Kõik ettevõtjad, oma ettevõtet luues, mõtlevad kasumile ja kasumlikkusele esmajärgus ning see on aspekt, milleta ettevõtte ei toimi. Seega on väga oluline mõõta praegust ja varasemat kasumlikkust, et pikas perspektiivis toimida. Seda mõõdavad kõige sagedamini just kasum (või kahjum) teatud vara või kapitali osas, pakkudes seeläbi üldpilti ressursside kasutamise kohta. Tihti aetakse segamini mõisted kasum ja kasumlikkus, tõlgendades neid kui üht ja sama asja. Tegelikult on kasum see number, mille ettevõtte reaalselt oma tegevusega teenib, lahutades tuludest kulud. (Ehrhardt, Brigham 2006) Omades kasumit, ei tähenda see automaatselt, et ettevõtte on kasumlik. See näitab hetkeseisu, kuid ei kajasta üldpilti. Ettevõtte kasum võib olla ühes kvartalis tugevalt positiivne, kuid järgmisel kolmel kvartalil miinuses.

Kasumlikkust mõõdetakse paljude erinevate suhtarvude kaudu ja nendel on palju sisendeid. Ettevõttel on võimalik analüüsida kasumlikkust omakapitali kasutuse põhjal, võõrkapitali kasutuse põhjal ja ka näiteks varade põhjal. Puidusektor muutub aina nõudlikumaks nii Eestis, kui ka Euroopas. Konkurents kasvab ning iga samm määrab ära, kui edukaks või mitte edukaks ettevõtte kujuneb. Kasumlikkuse analüüs võimaldab ettevõttel aru saada, millistes valdkondades saaks raha paremini kasutada ning millised otsused on olnud õiged ning ettevõttele kasulikud. Siin tulevad appi finantsanalüüs ning suhtarvud. (Helfert, 2982). Finantsuhtarvud jagunevad:

- 1) Toimimis- ehk aktiivsussuhtarvud (*ing k activity ratios*)
- 2) Kulude struktuuri suhtarvud (*ing k cost structure ratios*)
- 3) Finantsvõimenduse suhtarvud (*ing k leverage ratios*)
- 4) Maksevõime suhtarvud (*ing k liquidity ratios*)
- 5) Tulukuse suhtarvud (*ing k profitability ratios*)

Suhtarvude rakendamiseks kasutatakse kõiki raamatupidamisaruandeid, alustades bilansist ja lõpetades rahavoogude aruannetega. Ettevõtted ise eelistavad kasutada suhtarve, mis huvitavad enim ka aktsionäre (Raudsepp 1996). Sellepärast on tihti toodud põhilised finantsuhtarvud välja ka ettevõtte majandusaastaruannete alguses, et anda kiirem ülevaade välisinvestoritele ja teistele huvilistele.

Suhtarvude analüüsil on ka teatud ohud, millega tuleb arvestada. Võib juhtuda, et alati ei suuda ära tuvastada millisesse majandusharru ettevõtte kuulub, sest ta baseerub mitmes erinevas valdkonnas. Seljuhul on oluline olla ettevaatlik finantskordajate arvutamisel ja tõlgendamisel. Samuti võivad erinevate ettevõtete arvestusmeetodid olla täiesti erinevad, mis mõjutavad analüüsi tulemusi. Tuleks arvestada äritegevuste hooajalisust. Osad ettevõtted võivad kasutada majandusaastat, mis lõpeb suvel, kuid teisel lõpeb tavapäraselt aasta lõpuga. Ebakvaliteetse info saamise vältimiseks tuleb kasutada keskmist bilanssi, mitte aastalõpu oma. (Peterson 2000)

Hoolimata mõningatest ohtudest on rahanduslikud suhtarvud siiski tõhus meetod finantsolukorra hindamiseks (Peterson 2000). Ohtusi saab alati likvideerida, olles nendest teadlik ja võimeline oma analüüsitulemusi ja järeldusi korrigeerima vastavalt vajadusele.

1.2. Suhtarvude analüüs

Käesolev töö on orienteeritud kasumlikkusele seega töö autor tegeleb tulukuse ehk kasumlikkuse suhtarvudega. Analüüsi suurimaks ohuks peetakse liigset baseerumist finantsandmetele, mida on lihtsasti võimalik manipuleerida, et näidata ettevõtet paremas valguses, kui see tegelikult on. Lisaks puudub analüüsil endal sügavam sisu, miks on teatud suhtarvud kõrged või madalad ja millest see täpsemalt tuleneb. (Investopedia, 2019)

Olenemata sellest on suhtarvude analüüs üks tuntud finantsaruannete analüüsi vorme, mis võtab arvesse mitmeid näitajaid, et mõõta ettevõtte kasumlikkust. Antud analüüsis kasutatakse kuute suhtarvu: ROA (*ing k return on assets*); ROE (*ing k return on equity*); ROS (*ing k return on sales*); ROI (*ing k return on investments*); *debt/EBITDA* (*ing k debt/earnings before interest, taxes, depreciation and amortization*) ja EBIT marginaal (*ing k earnings before interest and taxes*).

ROA – Kogukapitali puhaskasum, mis näitab kui efektiivselt kasutab ettevõtte oma varasi puhaskasumi teenimiseks ehk kui palju teenib ettevõtte (investorid) iga euro pealt, mis ta on oma varasse investeerinud. ROA mõõdab kasumit protsendina omanike ja kreditoride antud rahast. (Higgins 1995). Kogukapitali puhaskasum on mõistlik kasutada ühe tegevusalaga ettevõtete hindamisel, sest suhtarvul on omad miinused. Allpool olevas valemis on varade all mõeldud bilansis kajastatavaid reaalseid varasid, kuid mitte näiteks immateriaalset vara nagu kaubamärgid või patendid, mida raamatupidamiseskirjad varaks ei tunnista. Seega ei saaks kasutada ROE-d võrdlemaks näiteks autotööstusettevõtet ning tarkvaratootjat. (Investopedia, 2018)

$$(1) \text{ ROA} = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Varad}}$$

ROE- Omakapitali rentaablus ehk ROE on põhiline suhtarv investorite jaoks. See näitab, kas ettevõtte juhtimine on olnud kasumlik. Lisaks mõõdab see ka tootlust, millega ettevõtte teenib aktsionäri omakapitali. Omakapital koosneb tavalisest aktsiakapitalist koos reserveidena. (Belascu, L. *et al* 2011, 45). Omakapitali rentaablust arvutades tuleks jälgida ettevõtte viimaste aastate äritegevust, et see ekslikult rentaablust ei suurenda. Stsenariumi korral, kus ettevõtte laenab suuri summasi, et osta oma aktsiad, võib suurendada aktsiakasumit, kuid tegelikku tootlust ega kasvumäära see ei paranda. (Investopedia, 2019)

$$(2) \text{ ROE} = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Omakapital}}$$

Esmapilgul võivad need tunduda sarnased mõõdikud, sest mõlemad mõõdavad ettevõtte võimet teenida investeringutelt tulu. Lähemal vaatlusel on suhtarvud siiski erinevad, kuid omakapitali rentaablus sõltub vara rentaablusest. (Belascu, L. *et al* 2011, 46). Heaks ROE tasemeks peetakse nõutavat tulunormi ehk 15-20%.

ROS – Käiberentaablus ehk ROS (*ing k return on sales*) kalkuleerib ettevõtte võimekust genereerida kasumit oma tulu pealt. Teisisõnu mõõdab ettevõtte tulemuslikkust, analüüsides kui suur protsent ettevõtte kogutuludest arvestatakse tegelikult ümber ettevõtte kasumiks. Näiteks kui palju teenib ettevõtte ühe euro pealt lisaks. Ettevõtte peab selleks juhtima hästi oma põhitooteid ja teenuseid ja nende pakkumist. (Investopedia, 2019)

$$(3) \text{ ROS} = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Müügitulu}}$$

Debt/EBITDA- Võla ja kulumieelse ärikasumi suhe, mis näitab ettevõtte võimekust tasuda nii lühi- kui ka pikaajalisi kohustusi enne intresside, maksude, kulumi ja amortisatsioonikulude katmist. Kõrge suhte tulemus võib indikeerida, et ettevõttel on tekkinud liiga suur võlakoormus. Samal ajal puhaskasum on liiga väike. Kõrgeks debt/EBITDA suhteks loetakse >4. Madalam suhe on positiivne indikaator, et ettevõtte tuleb toime oma finantskohustuste täitmisega. (Ready Ratios, 2018)

$$(5) \frac{\text{Debt}}{\text{EBITDA}}$$

ROI- Investeeringu tasuvus ehk ROI (*ing k return on investment*) on investeeringu kasumlikkuse algeline mõõdik. Kui ROI on positiivne, siis investeering on end ära tasunud. Suhtarvu eesmärk on mõõta teatud perioodi jooksul majandusüksusesse investeeritud raha tootluse määra. Seda kasutatakse ka indikaatorina erinevate portfelli siseste investeeringute võrdlemiseks. Investeeringutasuvus ja sellega seotud mõõdikud annavad ülevaate kasumlikkusest, mida on korrigeeritud vastavalt ettevõttesse seotud investeerimisvara suurusele. Investroid võrdlevad seda oodatava või nõutava tootlusega. Antud suhtarvu ei ole soovitatav kasutada

pikaajaliste investeeringute puhul. Sellise olukorra puhul on suureks riskis see, et suhtarv ei hõlma kõiki riske ega väärtusi. (Investopedia, 2019)

$$(4) \text{ ROI} = \frac{\text{Netokasum}}{\text{Investeeringud}}$$

EBIT marginaal- EBIT (ing k earning before interest and taxes) marginaal on ärikasumimarginaal, mis näitab kui palju jääb firmal raha järgi pärast kaupade ja teenuste müümiseks tehtud otseste kulutuste mahaarvamist (protsentuaalselt). Marginaalide näitajad omandavad olulise väärtuse just võrdluses varasemate perioodide ja konkurentidega. (Rady Ratios 2018) Mida madalam on EBIT marginaal, seda madalam on ettevõtte kasumlikkus. Võrreldes konkurentidega, saavad investorid kindlaks teha, kas madalamad EBIT-marginaalid on tingitud konkurentsimaastikust (kus kõikidel ettevõtetel on madalamad marginaalid) või ainult ettevõttesisesest probleemist (kus ettevõtte seisab silmitsi madalama müügi ja kõrgemate kuludega). (Investopedia 2019)

$$(5) \frac{\text{EBIT}}{\text{Müügitulud}}$$

Majanduslik lisandväärtus on aina populaarsemaks muutuv mõõdik, mida ettevõtted kasutavad ja hindavad. Swedbank'i poolt tehtud „stress-test“ uuringust on näha, et puidusektori lisandväärtus koosneb kolmest tegurist: EBT (28,8%), depretsatsioon ja amortisatsioon (23,3%) ja kõige suurem osa on tööjõukuludel (47,9%). Lisaks, mida suurem on ettevõtte CAPEX (ing capital expenditure) ja investeeringud põhivarasse, seda suuremat lisandväärtust suudab ettevõtte luua. (Swedbank, 2019)

Eesti Metsa- ja Puidustöösuse Liidu 2018. aastal antud sektoriülevaatest selgub, et 2017. aastal puidusektori lisandväärtus moodustab kogu Eesti majanduse lisandväärtused 7,7% (Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit...2018). Töötleva tööstuse lisandväärtusest moodustab puidusektori lisandväärtus 25%. 2018. aasta andmetel jätkas see kasvu 17% võrra. Kõige suuremaks lisandväärtuse pakkujaks oli paberitöösus ja metsamajandus. (Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit...2018).

Otsene lisandväärtus jaguneb mitmeteks detailideks. Eesti ettevõtluse näitajate järgi on suurimaks kitsaskohaks võrreldes Skandinaavia riikidega lisandväärtus töötaja kohta. Tööjõupuudus on

aktuaalne probleem, mida arvesse võttes on ettevõtted tihti situatsioonis, kus väiksema tööjõuga tuleb saavutada parem tulemus (Majandus- ja Kommunikatsioonministeerium... 2019). Mõõtmaks ettevõtte tõhusust ja mõjusust, on kõige üldisemaks arvvärtuseks lisandväärtus töötaja kohta ehk töötaja tootlikkus. (Maripuu 2016). Tootlikkuse probleemideks on oskuste või motivatsiooni puudulikkus, kuid peamiseks on töötunnis toodetud väärtuse suhe, millega tarnija lisandunud väärtust edasi müüb. (Põllumajandusministeerium...2014)

Tööjõu lisandväärtuse arvutamiseks kasutab autor valemit, mis liidab tööjõukulud EBITDA'ga (ing k earnings before interest, taxes, depreciation, amortization) ja jagab selle keskmise töötajate arvuga ettevõttes.

$$(6) \frac{(\text{Tööjõukulud} + \text{EBITDA})}{\text{Keskmine töötajate arv}}$$

See on oluline viis lisandväärtuse arvutamiseks tänasel päeval, sest tööjõukulude kasv on olnud oodatust palju kõrgem ning kasv aina jätkub, mis on otseses seoses oskustööliste ja üleüldise tööjõu puudulikkusega. Võrreldes 2014. aasta andmetega on puidusektoris oskustöötajate keskmine brutotunnitasu kasvanud 36% võrra. (Eesti Statistikaamet 2019)

2. EESTI PUIDUTÖÖSTUSETTEVÕTETE KASUMLIKKUSE ANALÜÜS

2.1. Ülevaade Eesti metsa- ja puidutööstusest Eesti majanduses

Metsandus on Eestile ja eestlastele kirjeldamatult oluline ja seda väga lihtsal põhjusel. Eesti on üks metsarikkamaid riike maailmas ehk veidi üle 50% Eesti pindalast on katud metsaga ning ligikudu 4/5 kuulub sellest ka riigile. (Riigimetsa Majandamise Keskus...2018) See juhatab meid sisse puidusektori olulisusse ja vajalikusse. Metsade olulisus väljendub neljas aspektis: majanduslik, sotsiaalne, ökoloogiline ja kultuuriline (Keskkonnaministeerium...2018).

Metsandus on oluline olnud läbi ajaloo. Metsa omamine ning sellega tegelemine ja ressursside rakendamine on aidanud meid ka majanduskriisi aegadel. (Punning 2006). Lisaks lisandväärtusena on see äärmiselt oluline ka meie ökosüsteemile. Antud hetkel lausa kriitiliseks teemaks kujunenud kliimasoojenemine on paljuski seotud ka metsandusega. Mets on ökosüsteemiks, mis mõjutab kliimat ja atmosfääri sidudes süsihappegaasi ning eraldades hapnikku. Selleks, et kõik eelpool mainitud toimuks, tuleb metsa uuendada ja puhastada. (Eesti Erametsa Liit...2018). Siin saavad kokku „ettevõtlus“ ning ökosüsteem.

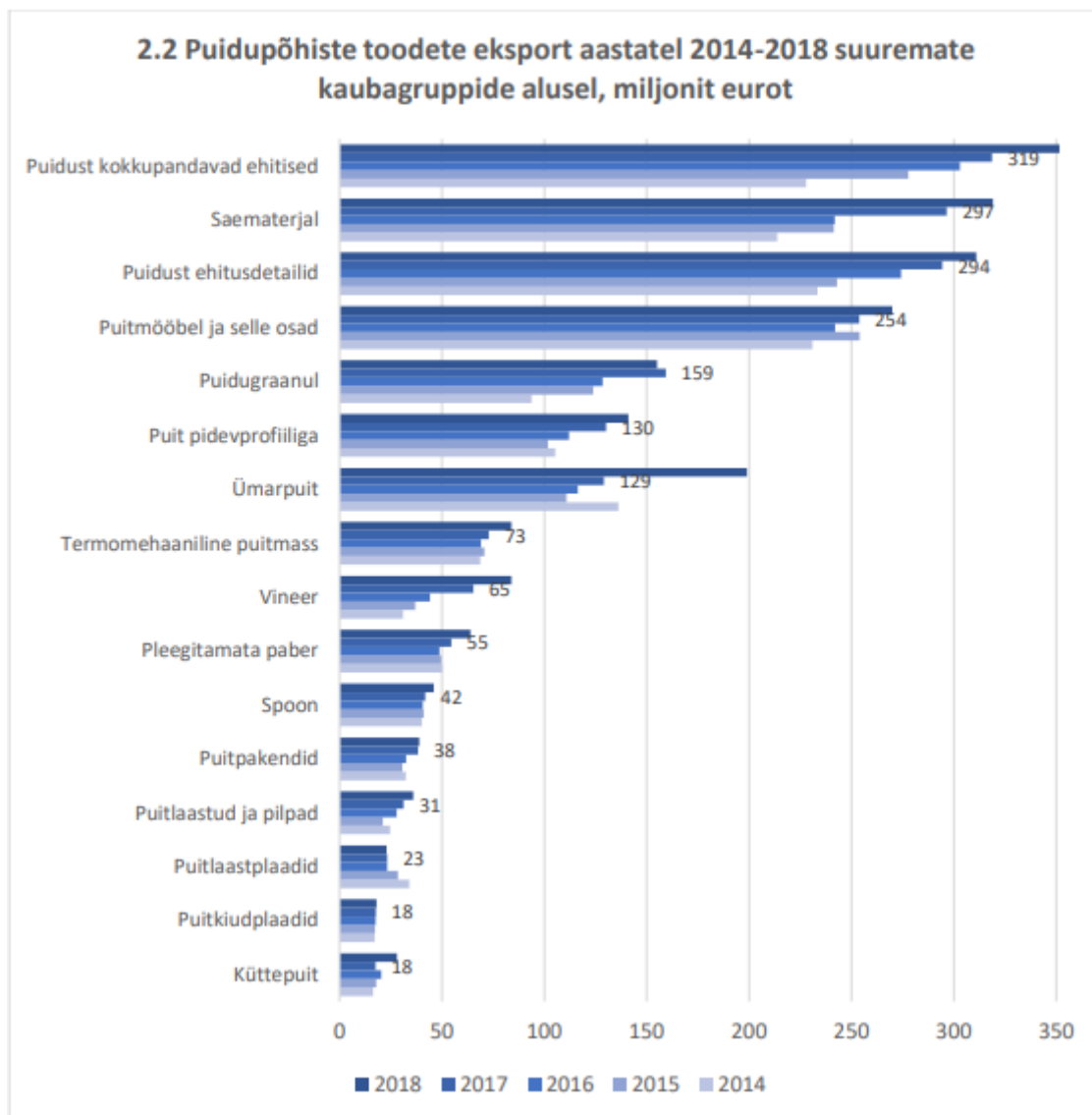
Praegusel ajahetkel kriitiliseks teemaks olev globaalne kliimasoojenemine on asi, millele saab just metsa- ja puidutööstus olla abiks ning parandada olukorda. Metsade uuendamise ja puittoodete olulisust Eesti kliimavõtmes rõhub ka rahvusvaheline kliimateadlaste raport IPCC (*Intergovernmental Panel on Climate Change*). Metsandussektor leiab, et Eesti peaks riiklikult ja teaduspõhiselt pöörama tähelepanu sellele, et suurendada Eesti metsade pindala ja süsiniku sidumist ning puittoodete popularieerimist. Metsade säästva majandamise efektiivsus süsiniku säilitamisel metsades on ennast tõestanud juba Põhja-Ameerika ja osade Euroopa Liidu riikide kogemusel (FAO 2010, 19-24). Fookus tuleks suunata fossiilsetest kütelahendustest loobumisele, mis vähendaks kasvuhoonegaaside mõju. (Kaup 2018, 78-81)

Metsandust Eestis iseloomustab edukus. Metsanduse poolest on Eesti Euroopas neljas, asetsedes tagapool veel Soomest, Rootsist ja Sloveeniast. Metsa majandamisel tuleb arvestada palju looduslike tegureid, kui ka inimeste poolt tekitatud tegureid. (Keskkonnaministeerium...2018). Metsamajanduse jätkusuutlikkuse vaatevinklist on oluline tegur raiemahu osakaal tüvepuidu aastasest juurdekasvust. Kui raiutakse liiga palju puitu, siis see seab ohtu kliima ja metsadega seotud elurikkuse. Kui raiutakse liiga vähe, on see märk puiduvaru ebaefektiivsest kasutamisest. (Keskkonnaministeerium...2018). Metsadega on seotud hetkel ca 35 000 töökohta ainuüksi metsasektoris ja selle kasutus tagab kõikidele pideva tulu, säilitades metsa võimet pakkuda majanduslikke, sotsiaalseid keskkonnaalaseid kui ka kultuurilisi hüvesi. (Eesti Statistikaamet, 2017). Suurim hõivatuse osakaal on maapiirkondades. Puidutooted teenivad mitmeid ühiskondlike vajadusi, nagu eluase, mööbel ja ka transpordi

Sektori alla kuuluvad metsamajandus, puidutööstus, paberitööstus ja mööblitööstus, mida saab veel grupeerida väiksemateks alamklassideks nagu pelletitööstus, vineeritööstus ja palju muud. Populaarsust kasvatavad jõudsalt ka niši tooted nagu moodulmajad ja saunad. Eestis on metsa- ja puidusektoris tegutsevaid ettevõtteid üle 3000. Ettevõtete arv moodustab kogu Eesti ettevõtete arvust umbkaudu 4%. (Maksu- ja Tolliamet... 2015, 2)

Toodangumaht on aastast aastasse puidusektoris tõusnud pea kõikides tooterühmades. Suurim toodangumahu kasv 2017. aastaks oli vineeril (62%) ja ka saematerjalil (15%). (Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit...2018)

Eesti metsade majanduslik väärtus realiseerub metsatööstuse kaudu. Metsatööstus on üks väheseid, mis suudab kasvava ja kõrge lisandväärtusega rahvusvahelisel turul konkureerida. (Varblane, Ukrainski, 2004)Eksport ületas importi 3 korda ning eksport kasvas 12,1% 2017. aastaga. Eelmise aasta seisuga oli eksporditavate kaupade väärtus 2,3 miljardit eurot, mis moodustab kogu Eesti ekspordist 16%. 2017 aasta andmetel kasvas metsa- ja puidusektori lisandväärtus +15,14% ja 2018. aasta andmetel kasvas veel eelmisele aastale lisaks +17%. Kõige märkimisväärsem oli tõus paberitööstuses ja seejärel mööblitööstuses. (Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit... 2018)

Joonis 1. Puidupõhiste toodete eksport 2014-2018
Allikas: Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit, sektoriülevaade

Suure tähelepanu all on majanduse jähinemine ja ohumärgid ilmnevad ka puidusektoris. Metsaettevõtjad on mures lähituleviku osas ja just seetõttu, et peamine turg, kuhu toodet eksportitakse, näitab üles nõudluse vähenemist. Põhituruks on Rootsi ja teised Skandinaavia riigid. Ainuüksi ümarpuitu eksportiti mullu Rootsi ja Soome 152 miljoni euro eest (Eesti Statistikaamet, 2019).

Lõputöös analüüsitava ettevõtte Lemeksi juht Jüri Külvik kinnitas, et tagasilööke võib tulla ning selleks tuleks hakata ettevõtetel mõtlema riskide hajutamise peale ning laiendada oma turgu, eksportides toorainet ka mujale, mitte keskenduda ainult Skandinaavia turule. Turgude jähinemise probleemiks on Kesk-Euroopa hädad, kus on olnud viimasel aastal palju tormi ja kahjurikahjustusi, mis langetavad toorme hinda Euroopas märgatavalt (Välja 2019)

Puidusektori paneb raskesse turupostisiooni lõpptoodete hindade langus. Kui panna kokku see kasvavate sisendkuludega ja suurenevate energia- ning transpordikuludega, on tulevikuvaade muret tekitav. Lisaks on ümarpuidu hinnad teinud hüppelise tõusu, mis vähendab konkuretsivõimet ja survestab marginaale. (Kirjanen 2019)

2.2. Uuritavate ettevõtete lühikirjeldus

Metsa- ja puidusektori analüüsimiseks kasutas töö autor Eesti 18. tuntud puiduetteõtte viimase 4 aasta majandusaastaaruandeid ning kasutuses olid andmed nii bilansist, kasumiaruandest kui ka rahavoogude aruandest. Järgnev info pärineb ettevõtete kodulehekülgedelt.

20 analüüsitavat ettevõtet on:

- 1) OÜ Reinpaul- Tegutseb aastast 1996. Peamine tegevusala on biokütuse ehk hakkepuidu töötamine. Lisaks plaadi- ja graanivabrikute varustamine toorainetega (hakkepuut, saepuru, hõovellaast jne.);
- 2) AS Graanul Invest- Tegutseb aastast 2003. Peamiseks tegevusalaks on pelleti- ja taastuvenergia tootmine. Kasutatakse okaspuitu ning põhiliselt keskendutakse rahvusvahelisele turule;
- 3) AS Laesti- Tegutseb aastast 2008. Peamiseks tegevusalaks on saematerjali tootmine, kuivatamine, hõoveldamine ja järeltöötlus. Kaustatakse männi ja kuusepuitu ning oluline on eksport, kui ka siseturg;
- 4) AS Lemeks- Tegutseb aastast 1993. Peamine tegevusala on puidutöötlemine ja metsavarumine. AS Lemeks põhineb 100% Eesti kapitalil. Lisaks puidutööstusele tegeleb põgusalt ka põllumajanduses.
- 5) AS Rait- Tegutseb aastast 1991. Peamiseks tegevusalaks on puidu saagimine ja hõoveldamine. Lisaks hakkepuidu, puitvilla ja muu sellise tootmine.
- 6) AS Viiratsi Saeveski- Tegutseb aastast 2002. Peamine tegevusala on saematerjali tootmine ja puidu esmatöötlustoodete hulgimüük.
- 7) Combimill Sakala OÜ- Tegutseb aastast 2012. Tegevusalaks on ümarmaterjalist saematerjali tootmine. Peamiseks on kodumaine turg, kui 95% läheb Eesti järeltöötlusesse. Ettevõtte on investeerinud hiljuti oma tehasesse ning soetanud tipp tehnoloogia, et tootmist efektiivistada.

- 8) Combimill Reopalu OÜ- Tegutseb aastast 2014. Tegevusalaks on ümarmaterjalist saematerjali tootmine. Erinevalt Combimill Sakalast, läheb 75% Eesti järeltöötlusesse ning muu eksporditakse. Samuti Combimill Reopalu OÜ on hiljuti teinud masinate ja tehase uuendamise.
- 9) Ecobirch AS- Tegutseb aastast 2002. Peamiseks tegevusalaks on kase- ja männipuidust liimpuitkilpide tootmine. Ecobirch AS keskendub rohkem kohalikule turule, kes kaupa edasi müüvad. Ecobirch AS on teinud tootmisliinide uuenduse ja kasutab modernset tehnoloogiat.
- 10) Lotus Timber OÜ- Tegutseb aastast 2011. Lotus Timberi peamine tegevusala on viimistlus- ja ehituspuidu tootmine. Lisaks puidu immutamise ja töötlemine. Lotus Timber OÜ põhineb 100% Eesti kapitalil
- 11) OÜ Peetri Puit- Tegutseb aastast 2002. Peamiseks tegevusalaks on liimpuitkonstruktsioonide tootmine. Peetri Puit põhineb samuti kodumisel kapitalil.
- 12) OÜ Vara Saeveski- Tegutseb aastast 2000. Põhitegevusala on okaspuupalgist saematerjali tootmine ja müük.
- 13) Skano Fibreboard OÜ- Uueks ärinimeks on Nordic Fibreboard. Tegutseb aastast 2013 ja peamiseks tegevusalaks on isoplaatide ehk puitkiudplaatide tootmine. Müüakse edasimüüjatele Eestis, kuid lõppturg on suuresti välismaine.
- 14) AS Aegviidu Puit- Tegutseb aastast 1993. Peamine tegevusala on saematerjali tootmine. Eesti kapitalil põhinev ning orienteeritud ekspordile.
- 15) AS Estonian Cell- Tegutseb aastast 2006. Peamiseks tegevusalaks on kemi-termomehaanilise haava puitmassi tootmine. Müüakse enamasti edasi paberitööstusele. Ainus haavapuitmassitehas Eestis ning tehas tehti suure välisinvesteeringu abil. AS Estonian Cell on tugevalt automatiseeritud. Toodang läheb ekspordiks- 75% Euroopasse ja 25% Aiasse.
- 16) Esthus OÜ- Tegutseb aastast 2009. Põhitegevusala on puitelement-konstruktsioonide ja ristkiht-puitpaneelide tootmine. Lisaks element- ja moodulmajade valmistamine ja püstitamine. Orienteeritud kodumaisele turule.
- 17) Flexa Eesti AS- Tegutseb aastast 1994. Peamiseks tegevusalaks on lastemööbli tootmine männist, kasest ja MDF-ist. Peaaegu kogu toodang müüakse edasi Skandinaaviasse.
- 18) Helland Baltic OÜ- Tegutseb aastast 2013. Peamiseks tegevusalaks on puitmööbli tootmine. Puidmööbel peamiselt eksporditakse.

Analüüsimisel olev periood oli 2015-2018 ning lõppvalim kujunes välja konkureerivate ettevõtete vahel, et saada piisavalt relevantne ning õiglane tulemus. Valimisse sattusid ettevõtted, kelle

andmeid ja edukust on võimalik realselt omavahel võrrelda, mis omakorda eeldas nende ettevõtete iseloomude sarnasusi. Valimit tuli hiljem korrigeerida ning välja jäid ettevõtted, kellel polnud esitatud 2018. aasta majandusaruandeid ja ettevõtted, kelle tegevusalasse kuulusid olulisel määral ka puidutööstusega mitte seotud äritegevus. Uuritavate ettevõtete hulka valis töö autor erinevate orienteeritusega ettevõtteid, alustades mööblitööstusettevõtetest lõpetades vineerplaate tootvate ettevõtetega. Põhjuseks oli autori soov kaasta erinevaid ettevõtteid erinevate spetsialiseerumistega, et saada parem ülevaade kogu puidusektori kohta. Lisaks näitab selline lähenemine millised harud on olnud edukamad.

2.3. Kasumlikkuse analüüs suhtarvude baasil

Autor leidis kõigi nelja aasta omakapitali rentaabluse ja kogukapitali puhasrentaabluse. Andmed on võetud ettevõtete majandusaastaruannetest ning protsendimäärad on leitud eelpool olevate valemite kaudu. Esmalt on leitud ROE ja ROA eraldi iga ettevõtte kohta ja iga aasta kohta ning järgneb (vt tabel 2) ROA ja ROE suhtarvude muutus iga aasta.

	2015		2016		2017		2018	
	ROE	ROA	ROE	ROA	ROE	ROA	ROE	ROA
OÜ REINPAUL	6%	4%	3%	2%	-23%	-10%	1%	0%
AS GRAANUL INVEST	10%	5%	11%	5%	6%	3%	14%	9%
AS LAESTI	4%	2%	1%	1%	1%	0%	13%	5%
AS LEMEKS	19%	11%	14%	9%	16%	10%	16%	9%
AS RAIT	12%	9%	17%	9%	15%	7%	13%	5%
AS VIIRATSI SAEVESKI	11%	8%	7%	5%	12%	7%	11%	6%
COMBIMILL SAKALA OÜ	47%	15%	33%	14%	32%	18%	27%	16%
COMBIMILL REOPALU OÜ	73%	11%	48%	13%	36%	13%	25%	10%
ECOBIRCH AS	40%	11%	32%	12%	38%	19%	35%	20%

Tabel 1. ROA JA ROE 2015-2018

Allikas: Majandusaastaruanded, autori arvutused

LOTUS TIMBER OÜ	20%	6%	24%	8%	21%	8%	16%	6%
OÜ PEETRI PUIT	21%	17%	12%	7%	16%	9%	20%	13%
OÜ VARA SAEVESKI	14%	11%	5%	4%	0%	0%	4%	3%
SKANO FIBREBOARD OÜ	0%	0%	-17%	-4%	1%	0%	-27%	-6%
AS AEGVIIDU PUIT	10%	9%	1%	1%	9%	6%	18%	13%
AS ESTONIAN CELL	5%	3%	8%	4%	21%	12%	27%	17%
ESTHUS OÜ	57%	26%	6%	2%	-78%	-12%	-242%	-12%
FLEXA EESTI AS	78%	4%	59%	10%	34%	8%	25%	7%
HELLAND BALTIC OÜ	60%	7%	-6%	-2%	54%	27%	12%	6%

Tabel 1 järg. ROA JA ROE 2015-2018
Allikas: Majandusaastaaruanded, autori arvutused

Tabelist 1 on näha, et kõige kehvemas seisus on Esthus OÜ. 2015 ja 2016 oma seisuga positiivsena hoidnud Esthus OÜ on viimase paari aastaga samuti kahjumisse sattunud ning 2018. aastal oli Esthus OÜ puhaskasumi marginaal -242%, mis näitab väga halba tootlust. Puhaskahjum ületas omakapitali 3 kordselt. Kuna kogukapitali rentaablus on madal, siis on lootust järgnevatel aastatel jõuda tagasi kasumisse, kuid võrreldes 2017. aastaga on numbrid jäänud samaks või läinud kohati halvemaks. Antud olukorras on määravaks teguriks fakt, et näiteks ümarpuidu tootjatel on kerge konkurentsieelis, sest nende suurim müük ja kasum tuleb toodete ekspordist, kuid Esthus OÜ toodab moodulmajasi ja on suures osas orienteeritud kodumaisele turule.

Kõige parema tootlusega olid Combimill Sakala OÜ ja Combimill Reopalu OÜ, olles suures kasumis 4 aastat järjest. Viimasel aastal on ettevõtete puhaskasum natuke kahanenud, kuid antud mastaabis on muutus marginaalne. Combimill Sakala ja Combimill Reopalu on olnud ka peaaegu ainukesed ettevõtted, kes on suutnud ROE taset hoida 15-20% peal. Lisaks neile on veel ka Flexa Eesti AS ja Ecobirch AS. Nendest andmetest võib järeldada, et Combimill Sakala OÜ kasutab rohkem võõrkapitali, et oma tegevusi efektiivsemalt finantseerida.

Suurima kasvu on teinud OÜ Reinpaul, kelle ROA ja ROE kasvasid võrreldes 2017. aastaga vastavalt 24% ja 10%, millega jõuti taas kasumisse.

	ROE muutus			ROA muutus		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
OÜ REINPAUL	-3%	-26%	24%	-2%	-12%	10%
AS GRAANUL INVEST	1%	-5%	8%	0%	-2%	6%
AS LAESTI	3%	0%	12%	-1%	-1%	5%
AS LEMEKS	-5%	2%	0%	-2%	1%	-1%
AS RAIT	5%	-2%	-2%	0%	-2%	-2%
AS VIIRATSI SAEVESKI	-4%	5%	-1%	-4%	5%	-1%
COMBIMILL SAKALA OÜ	-14%	-1%	-5%	-1%	4%	-2%
COMBIMILL REOPALU OÜ	-25%	-12%	-11%	2%	0%	-3%
ECOBIRCH AS	-8%	6%	-3%	1%	7%	1%
LOTUS TIMBER OÜ	4%	-3%	-5%	2%	0%	-2%
OÜ PEETRI PUIT	-9%	4%	4%	-10%	2%	4%
OÜ VARA SAEVESKI	-9%	-5%	4%	-7%	-4%	3%
SKANO FIBREBOARD OÜ	-17%	18%	-28%	-4%	4%	-6%
AS AEGVIIDU PUIT	-9%	8%	9%	-8%	5%	7%
AS ESTONIAN CELL	3%	13%	6%	1%	8%	5%
ESTHUS OÜ	-51%	-84%	-164%	-24%	-14%	0%
FLEXA EESTI AS	-19%	-25%	-9%	6%	-2%	-1%
HELLAND BALTIC OÜ	-66%	60%	-42%	-9%	29%	-19%

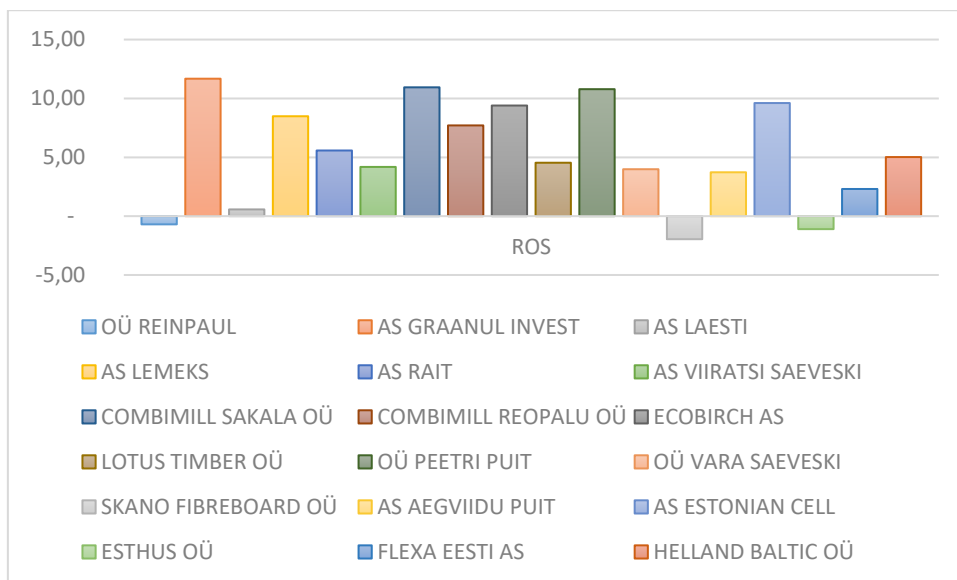
Tabel 2. ROE JA ROA muutus

Allikas: Majandusaastaaruanded, autori arvutused Tabel 1 põhjal

Nagu ka tabel 1 näitas, siis Esthus OÜ muutus läbi aastate on olnud negatiivne. Iga aastaga on kahjum suurenenud ja omakapital vähenenud, mis väljendub ka eelpool olevas tabelis. Mitmed ettevõtted, nagu AS Laesti, AS Lemeks ja Lotus Timber OÜ on näidanud üles stabiilsust ja väga suuri muutusi pole olnud. Siit saab järeldada, et ettevõtte on oma rahavoogusi juhtinud hästi ning suuri riske pole võetud. Teisest küljest ei ole näha agressiivsust tootluse ja kasumlikkuse kasvatamisel.

Ükski uuritavatest ettevõtetest pole suutnud hoida stabiilset kasvu igal aastal, kuid see on praeguses majanduslikus olukorras normaalne, sest viimased neli aastat on Eesti majandus kasvanud ning see loob soodsa pinnase ettevõtetele, kes tahavad rohkem investeerida. Suurem

võõrkapitali kasutamine ning suuremad investeeringud toovad kaasa rahavoogude liikumist, mis võib sellel perioodil kajastuda negatiivselt, kuid hiljem tasuvusaega arvestades hakata kasumlikkust suurendama. Enamus ettevõtteid on seda suhet hoidnud normaalsuse piires ning riskijuhtimine on olnud mõistlik.

Joonis 2. ROS

Allikas: Majandusaastaaruanded, autori arvutused

Käiberentaabluse puhul on reegel, et mida suurem protsent, seda efektiivsem on ettevõtte varade kasutus. Rusikareeglina on see, et käiberentaablus peab olema igal juhul positiivne. Uuringust selgus, et OÜ Reinpaul, OÜ Skano Fireboard OÜ ja Esthus OÜ 4 aasta keskmised marginaalid on negatiivsed. See tähendab, et uuritavatest ettevõtetest 20% ei kasuta oma varasi tasuvalt. Olukorda saaks parandada puhaskasumi tõstmisel, milleks oleks vaja vaadata üle hinnapoliitika ning kontrollida oma ettevõtte kulusi, et müügitulud tõuseks. Kõrgeima marginaaliga on AS Graanul Invest, kelle majandusaasta aruannetest on näha, et puhaskasum on suur ning müügitulud proportsioonis kasumiga. AS Graanul Investi kasumlikkuse suhtarvud toetavad samuti leitud tulemust. Ettevõtte tulud ja kulud on kontrolli all. Kõikidest loetud ettevõtetest võiks tasuvusmarginaali heaks pidada ca 60%.

Ettevõtete tegevusalade põhjal mingit kindlat mustrit ei ole. Kõige parema varade kasutusega on pelletitööstus, liimpuittalade tootja ning puitkonstruktsioonide tootja. Halvim on hakkepuidutootjatel ning puitplaatide tootjatel. Suhtarv näitab, kuidas iga ettevõtte oma raha ja varasi kasutab ning kas hinnapoliitika on hetkel ära tasunud. Tegevusaladel seos puudub.

Debt/EBITDA on levinud suhtarv, mida kasutavad eelkõige kreditorid ehk võlausaldajad ja reitinguagentuurid määramaks, kas ettevõtte on likviidne ning võimeline oma võlgasi tagasi maksma. (Investopedia, 2019)

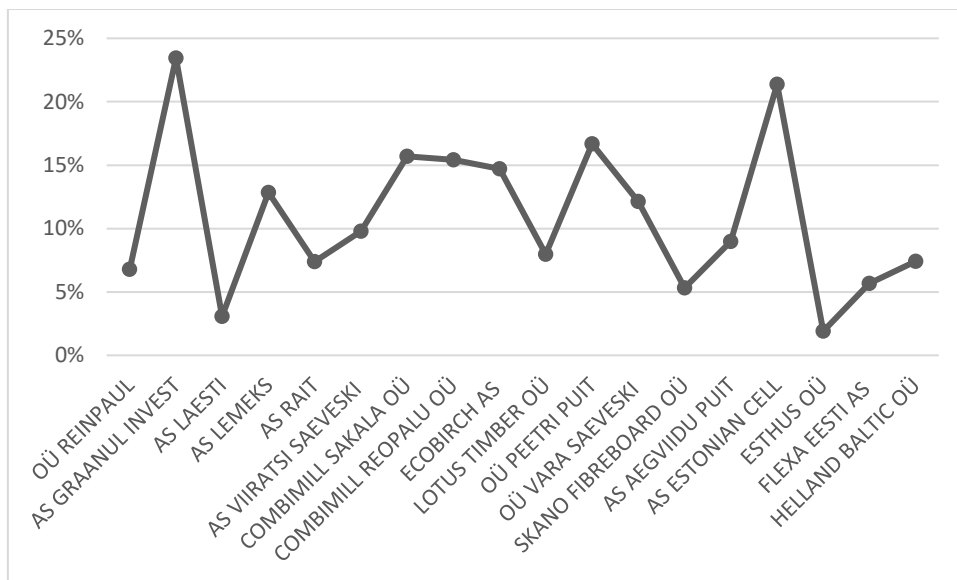
	debt/EBITDA			
	2018	2017	2016	2015
OÜ REINPAUL	4,4	70,7	4,4	1,8
AS GRAANUL INVEST	2,5	3,3	3,6	4,0
AS LAESTI	1,6	4,0	2,7	2,7
AS LEMEKS	2,5	1,8	2,0	1,9
AS RAIT	4,5	2,5	1,8	2,1
AS VIIRATSI SAEVESKI	2,4	2,1	1,6	0,7
COMBIMILL SAKALA OÜ	1,2	1,3	2,1	2,8
COMBIMILL REOPALU OÜ	1,4	2,0	2,4	3,8
ECOBIRCH AS	1,3	1,3	2,4	2,7
LOTUS TIMBER OÜ	4,4	3,7	3,2	4,3
OÜ PEETRI PUIT	1,1	2,1	3,1	0,0
OÜ VARA SAEVESKI	0,5	1,3	0,8	0,7
SKANO FIBREBOARD OÜ	17,2	3,5	5,7	3,2
AS AEGVIIDU PUIT	0,8	1,5	3,4	0,2
AS ESTONIAN CELL	1,0	1,4	2,7	1,9
ESTHUS OÜ	11,2	8,1	1,9	0,2
FLEXA EESTIAS	2,6	2,4	2,8	4,8
HELLAND BALTIC OÜ	4,8	1,1	17,3	5,4

Tabel 3. Debt/EBITDA

Allikas: Majandusaastaaruanded, autori arvutused

Heaks debt/EBITDA´ks peetakse seda, mis jääb alla 4. Eelpool olevast tabelist on näha, et OÜ Trigon Wood´i numbrid erinevad mitmekordselt teiste ettevõtete numbritest. Põhjuseks on väga suur võlakoormus arvestades, et EBITDA on ainult 60 000 EUR. Tugevalt üle 4 on erinevatel aastatel olnud ka Helland Baltic OÜ, Skano Fibreboard OÜ ja OÜ Reinpaul. Esthus OÜ-l on tabelis esimesed kaks aastat märgitud punasega. See tähendab, et nende debt/EBITDA on olnud negatiivne. Esthus OÜ puhul on põhjuseks negatiivne EBITDA ehk ettevõtte on kahjumis, kuid

samal ajal on lühi- ja pikaajalised võlad olnud sadades tuhandetes. Kokkuvõtlikult parimad näitajad olid 2015 aastal, kui 75% ettevõtetest olid alla 4 ehk nende võimekus tasuda oma võlgasi puhaskasumiga oli hea.

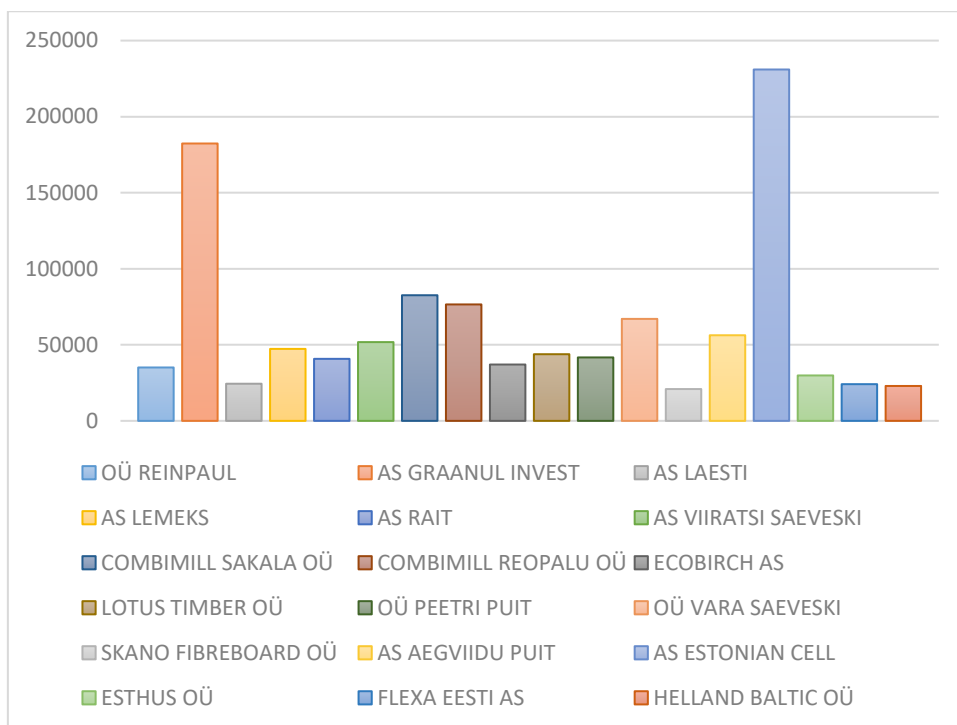

Joonis 3. EBITDA keskmine marginaal

Allikas: Majandusaastaaruanded, autori arvutused

Joonisel on ettevõtete EBITDA marginaalid arvatud 4 aasta keskmise põhjal. EBITDA marginaal on leitud EBITDA jagatud müügituluga. See näitab ärikasumit protsentides tema müügitulust. Mida suurem on EBITDA marginaal, seda parem. Suurema marginaaliga ettevõtetel on madalad tegevuskulud arvestades kogukulusid. Jooniselt 2 selgub, et suurima marginaaliga on AS Graanul Invest 23% ja AS Estonian Cell 21%. Põhjuseks on tugev orienteeritus välisurule. AS Estonian Cell toodab ainult ekspordiks. Mõlemad ettevõtted on ka tugevalt automatiseeritud, mis kinnitab fakti, et automatiseerimine aitab vähendada oluliselt kulusi ning produtseerida suuremat kasumit lühema aja jooksul. Madalaim marginaal on AS Laestil, Skano Fibreboard OÜ-l ja Esthus OÜ-l. Antud ettevõtted on silma paistnud ka eelneva suhtarvude analüüsi juures nõrkade tulemustega. Esthus'i nõrga marginaali põhjuseks on kahe aasta pikkuna puhaskahjum. AS Laesti on kokkuvõtlikult nõrga tulemusega seetõttu, et 2016 ja 2017 aasta kasum oli väike ning investeeringud samuti. 2018. aastal hakkas Laesti rohkem investeerima ning sellevõrra suurenes kohe ka puhaskasum. Sama mustrit jätkates tõuseb Laesti marginaal järgnevatel aastatega kindlasti kõrgemale. Madalaks marginaaliks võrreldes teisega saab pidada ka Flexa Eesti AS ja Helland Baltic OÜ. Nende marginaalid on vastavalt 6% ja 7%. Mõlemad toodavad puidust mööblit, kuid antud jooniselt ei ole näha, et tegevusala oleks seoses paremate või halvemate tulemustega.

Kõikidest ettevõtetest 45% on EBITDA marginaaliga üle 10ne. 55% ettevõtetest jääb sellest allapoole. Üleüldine EBITDA marginaal võiks olla kõrgem aga arvesse võttes, et protsendid on nelja aasta keskmised, siis tase on hea. Seda seetõttu, et osa ettevõtteid on ühel aastal pidanud oma tegevuskulusi suurendama, mis ei ole nende tavapärase finantskäitumine. Müügitulu on kulude suurenemise tagajärjel vähenenud ning EBITDA marginaal kajastub samuti madalamana.

Joonis 4. Keskmise lisandväärtus töötaja kohta
Allikas: Majandusaastaaruanded, autori arvutused

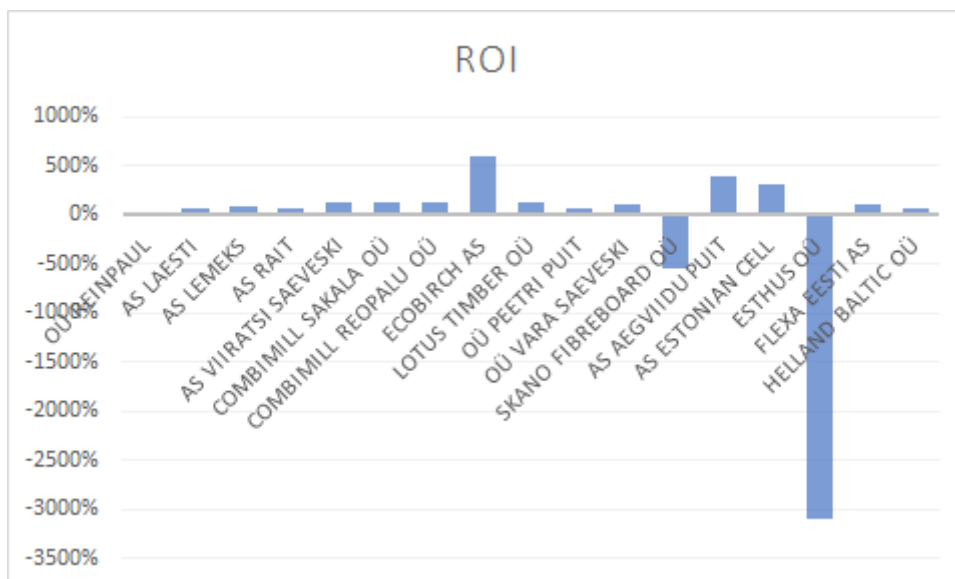
Analüüsist eristusid selgelt kaks ettevõtet, kelle pakutav lisandväärtus töötaja kohta on vahemikus 170 000-250 000 eurot. 65% uuritavatest ettevõtetest jäi alla 50 000 euro piiri.

Suurimat lisandväärtust töötaja kohta pakuvad AS Graanul Invest ja AS Estonian Cell. Mõlemad ettevõtted tegelevad puitmassi töötlemisega vastavalt pelletiks ning hakkepuiduks. Mõlemad ettevõtted on viimasel ajal läbi viinud uudse tehaste automatiseerimise, mis on tõstnud ettevõtte võimekust toota aastas veel rohkem ning seeläbi on suurendanud lisandväärtust. Praegusel tööturul, kus tööjõupuudus on suur, üks madala lisandväärtuse põhjus on tööjõupuudus. Tootmine ei ole efektiivne, kuna puudub nii oskustöölise kui lihttöölise arv ja see piirab arengut. Kuna palgakulud jätkavad kasvamist, siis tuleks puiduettevõtetel oma seisu hakata parandama. Joonis 2 näitab, et Skano Fibreboard ja ja Helland Baltic OÜ on kõige madalama tööjõu tootlikkusega.

Tegemist on enamasti mööblitööstustega, mis nõuab tavapärasest rohkem oskustöölisi. Ettevõtted peaksid mõtlema investeerimise peale, mis aitaks automatiseerida ja digitaliseerida enda tootmist, et lihtsamad tööd saaksid tehtud automaatselt, mis tõstaks jõudsalt tootmise efektiivsust ja seeläbi ka tööjõu lisandväärtust. Lisaks aitab automatiseerimine pikas perspektiivis vähendada püsikulusi ehk tööjõukulusi. Selline kulude kokkuhoid võimaldaks tõsta kasumit, kui ka palgata automatiseerituse pealt kokkuhoitud rahaga rohkem spetsialiste.

Teiseks tuleb ettevõtetel, kui ka Eesti riigil tugevalt panustada inimeste oskuste tõstmiseks ja luua õige platvorm oskustöölisele, et peale tuleks spetsialiste, kes suudaks luua lisandväärtust läbi kogemuse, kiiruse ja oskuse.

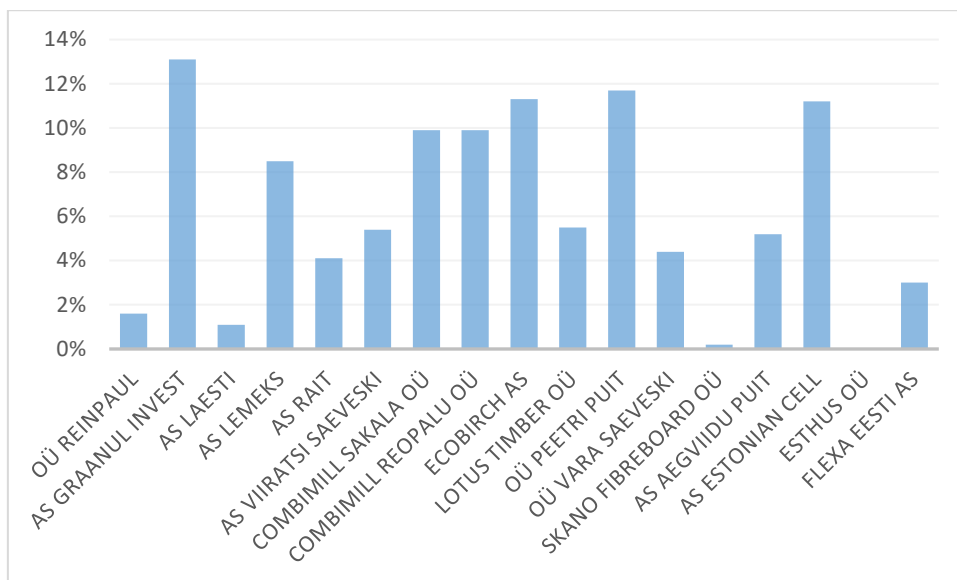

Joonis 5. Investeeringutasuvus

Allikas: Majandusaastaaruanded, autori arvutused

Joonisel 5 on kujutatud ettevõtete nelja aasta keskmist investeeringutasuvust. Graafikut tõmbab alla Esthus OÜ, kes investeeris kõikidest kõige vähem ja seega ka investeeringu tasuvus puudub ning ettevõtte on puhaskahjumis. Võrdluseks võib tuua, et Esthus OÜ investeeris 2018. aastal 2016 eurot, samal ajal, kui 129% tasuvusega AS Viiratsi Saeveski investeeris 7 560 516 miljonit eurot. Graafikut kindlasti mõjutavad veel erinevad tegurid, sest nagu eelpool mainitud, ei võta ROI arvesse erinevaid välistegureid. Kindlasti ka ei saa 100% põhjapanevat järeldust teha investeeringute kahjulikkuse kohta kõikidel negatiivse investeeringutasuvusega ettevõtetel, sest võib olla, et viimase aasta investeeringud on mõeldud pikemaajaliselt investeeringuks ning tasuvusaeg on pikem. Seda võib oletada ka Esthus'i osade investeeringute kohta sõltuvalt nende

tegevusalaks, kuna moodulmajade tootmine on pikema tasuvusajaga. Üldpildis joonistus välja, et ettevõtted, kes on teinud suuremaid investeeringuid on parema investeeringutasuvusega. See kinnitab fakti, et viimastel aastatel toimunud laienemised ning tootmisseadmete ost ehk investeeringud põhivarasse tasuvad end üsna ruttu.

Joonis 6. Ärikasumi marginaal

Allikas: Majandusaastaaruanded, autori arvutused

Jooniselt 6 näeb puidutööstusettevõtete kasumlikkust läbi EBIT marginaali. Positiivsena võib välja tuua, et sisuliselt 90% ettevõtetest on märgatavalt üle 0%. Kõrgeim EBIT marginaal on AS Graanul Investil, OÜ Peetri Puidul ja Echobirch AS-l. Nagu eelnevalt joonistelt on näha olnud, siis Esthus'i suhtarvud on olnud teistest kõvasti halvemad ja nii ka sellel graafikul. Esthus OÜ EBIT marginaal on 0%, see tähendab, et ettevõtte ei ole üldse kasumlik.

50% ettevõtetest on kõrge EBIT marginaaliga ja olnud üsna stabiilsed läbi 4 aasta. See võtab kokku uuritavate puiduettevõtete kasumlikkuse ehk jooniselt saab järeldada, et organisatsioon on hästi oma rahavoogusi juhtinud. EBIT marginaali arvutuste käigus tuli välja positiivne aspekt, et enamuse uuritavastes puidusektori ettevõtetest on suutnud oma marginaali iga aastaga kasvatada või vähemalt samal tasemel hoida. Ka Esthus OÜ on 2018. aastaga oma marginaali parandanud 2,6% võrra. AS Graanul Invest, kellel on EBIT marginaal kõigil neljal aastal olnud üle 10%, suutis 2018. aastaga kasvatada marginaali veel 4,1% võrra.

2.4. Uuringu järeldused ja ettepanekud

Lõputöö empiirilise osa analüüsi tulemusena saab väita, et puidusektori kasumlikkus on pigem hea. Ettevõtete suhtarvud vastasid enamasti normidele või ületasid neid üksikute eranditega. Uuringust saab järeldada, et ettevõtete tegevusalal ei ole otsest mõju kasumlikkusele. Näiteks halvimald debt/EBITDA marginaalid olid erinevate põhitegevusalaga ettevõtetel. Sarnane muster oli ka teiste suhtarvudega.

Kõige kasumlikumad olid ettevõtted, kes on investeerinud põhivaradesse ja uuendanud tehnoloogiat, mis on muutnud tootmisprotsessi kiiremaks ja efektiivsemaks ning vähendanud ettevõtte kulusi. Seda tõestas tugevalt tööjõu lisandväärtuse analüüs, mis näitas, et ettevõtte, mis on automatiseeritud, suudab luua ühe töötaja kohta rohkem lisandväärtust, kui teised. Seeläbi on nad tootlikumad ja kasumlikumad. Lisaks saab uuringust järeldada, et kasumlikumad on ettevõtted, kes on laienenud suuremal määral ka välisurgudele ja ekspordivad oma tooteid.

Uuritavate ettevõtete suhtarvude analüüs kinnitas fakti, et puidusektor on järk-järgult kasvanud ning panus Eesti majandusse on väga oluline. Nelja aastaga suutsid ettevõtted kasvada ning oma seisuga parandada. Siiski tuleks edaspidi jälgida turuseisu ja majanduslikku olukorda, et jätkata kasvamisega tulevikus.

Ettepanek puidutööstusettevõtetele oleks esmalt investeerimine põhivarasse. Ettevõtted peavad automatiseerima ja digitaliseerima oma igapäevategevust, et olla tootlikumad ja konkurentsivõimelised. Uuringus tehtud investeeringutasuvuse analüüs näitas, et ettevõtted, kes investeerivad rohkem on kasumlikumad, kui need, kes näitavad investeerimisel üles väiksemat agressiivsust. Lisaks peaksid ettevõtted vaatama üle hinnapoliitika ja proovida minimeerida kulusi, sest käiberentaabluse arvutusel ilmnes, et osade ettevõtete müük ei teeni neile erilist kasumit. Üheks suureks kuluallikaks on tööjõukulud, mida saab minimeerida eelpool mainitud automatiseerimisega. Sama meetod aitab vähendada ka energiakulu, mis on puidusektoris aina kasvav ning mõjutab toodete omahinda. Tänapäeval on välja töötatud tehnoloogiad, mis aitaks energiakulu vähendada.

Puidutööstusele on iseloomulik ka materjalikadu, mida ettevõtted võiksid hakata ära kasutama enda huvides. Tootmisel tekkinud puitjäätmetele võiks leida taaskasutust mõeldes eelkõige enda

tegevusele või müüa seda edasi ettevõtetele, kes kasutavad puitmassi oma igapäeva tootmises, mis aitaks vähendada kulusi ning tuua raha sisse.

Konkurentsivõime säilitamiseks ja suurendamiseks peaksid ettevõtted pöörama tähelepanu taastuvale energiale, biokütuse kasutamisele ning ökoloogilise jalajälje vähendamisele.

Antud lõputöö uuring toimus baassuhtarvude näol ning laiema ülevaate saamiseks. Valdkonna edasiste uuringute käigus võiks käsitleda kõiki ettevõtteid nende phitegevusalade põhjal edasi. Näiteks eraldi analüüsi teha pelletitööstusele või mööblitööstusele, et saada iga haru sees parem ülevaade. Lõputööd kasutades saaks teha ka tulevikuprognosi puidusektorile, mis aitaks planeerida ettevõtetel majandustegevust, arvestades kõiki riskifaktoreid ning võimalike muutusi majanduses.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli hinnata puidusektoris olevate erinevate ettevõtete kasumlikkust ja nende lisandväärtust töötaja kohta nii ettevõtte kohaselt kogu töötlevasse tööstusesse ja Eesti majandusse. Töö juhatas sisse kasumlikkuse analüüsi teoreetilised käsitlused ja lõputöö teine pool keskendus Eesti metsa- ja puidusektori ülevaatele ning uuritavate ettevõtete tuvustusele. Lisaks sellele veel praktiline analüüs. Rakendati võrdlevat meetodit ehk töö autor kasutas suhtarvude ja tööjõu lisandväärtuse analüüsi, mida võrreldi teiste ettevõtete suhtarvudega ning absoluutsete suhtarvude standarditega. Töös käsitletud suhtarvud on peamised hindamaks kasumlikkust ja seda on parim teha läbi majandusaastaruannete. Lisandväärtus leiti välja töötatud valemi järgi. Analüüs oli läbi viidud sekoriipõhiselt, arvestades sektori eripärasusi ning turgu.

Analüüsist selgus, et uuritavad ettevõtted puidusektoris on olnud peamiselt edukad. Kasumlikkust on kõigutanud eelkõige turu eripärad ning välistegurid, mis on puidutööstuses paratamatud. Sellest hoolimata on ettevõtted tootlikud ja näidanud üles stabiilsust. Kasumlikkust parandaks suurem agressiivsus investeerimisel. Ettevõtted peaksid investeerima rohkem põhivarasse, et oma tootlikkust tõsta ja äritegevust rohkem automatiseerida.

Käesolevas töös analüüsiti pakutavat lisandväärtust töötaja kohta ning positiivne oli see, et kõik uuritavad ettevõtted on lisandväärtust oma töötajate näol loonud. Kuid sarnaselt kasumlikkusele, mis on tööjõu lisandväärtusega ka otseses seoses, saab parandada olukorda automatiseerimise näol. Ettevõtted peavad panustama oma tehnoloogia arengusse, et tootlikust suurendada ja efektiivsemaks muuta. Seeläbi kasvaks töötaja poolt tekitatud lisandväärtus ettevõttes.

Suhtarvude analüüsi käigus selgus, et tegevusala ja kasumlikkus ei ole otseses seoses ehk iga põhitegevusalaga ettevõtte võib olla kasumlik või suures kahjumis. Tööjõu lisandväärtuse uuringus tuli aga välja, et tegevusalad, kus läheb rohkem vaja lihttöid ja liinitööd, on lisandväärtus suurem, kui mööblitööstuses, kus oskustööliste osakaal on suurem, kui lihttööliste osakaal.

Autor leiab, et puidusektori näol on tegemist väga potentsiaalika tööstusharuga, mida saaks muuta veel kasumlikumaks investeerimise kaudu. Lisaks on võimalus laieneda veel välisurul, sest hetkel toetub eksport suures osas Skandinaaviale, kuid pikemas perspektiivis oleks hea ettevõtetel oma tururiski hajutada. Üldises plaanis on puidusektori panus olnud Eesti majandusse väga mõjus ning suure kaaluga.

SUMMARY

AN ANALYSIS OF PROFITABILITY AND LABOUR VALUE ADDED IN TIMBER INDUSTRY COMPANIES

Anett Kadastu

The purpose of this thesis was to assess the profitability of different companies in the wood sector and their labour added value per employee, both by company and by the entire manufacturing industry and the Estonian economy. The thesis introduced the theoretical approaches to profitability analysis and the second part of the thesis focused on the overview of the Estonian forest and wood sector and overview of the researched companies. The comparative method was applied, ie the author used a ratio and labor value added analysis, which was compared with other companies' ratios and absolute ratios standards. The ratios discussed in the thesis are key to assessing profitability and are best done through annual reports. Added value was found by the formula developed. The analysis was sector-specific, taking into account the specificities of the sector and the market.

The ratios discussed in the thesis are key to assessing profitability and added value. Named ratios are best to analyse through annual reports. The analysis was sector-specific, taking into consideration the specificities of the sector and the market.

The analysis showed that the analysed companies in the forestry and timber sector have been mainly successful. Profitability has been affected primarily by market characteristics and external factors that are inevitable in the wood industry. Nevertheless, companies are productive and have shown stability. In business, there are always room for improvement. For these companies, greater aggressiveness in investing would improve profitability. Companies should invest more in fixed assets in order to increase their productivity and automate their business.

Author also found that the added value per employee was positive. All analysed companies created added value in the form of their employees. The author considers that the wood sector is a very potential industry that could be made even more profitable by investing and using det. In addition, there is scope for further expansion in the foreign market, as currently exports are largely based on Scandinavia, but in the long run, it would be good for companies to diversify their market risk.

Overall, the contribution of the timber sector to the estonian economy has been very effective and important.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

Eesti Erametsa Liit. (2008). *Mets mõjutab kliimat ja vastupidi*. Kättesaadav: <https://erametsaliit.ee/2018/08/31/mets-mojutab-kliimat-ja-vastupidi/>

Eesti Metsa ja Puidutööstuse Liit. (2018). *Metsa- ja Puidutööstus 2018. Lühiülevaade*. Kättesaadav: <http://empl.ee/statistika/sektori-ulevaade/>

Ehrhardt M.C. & Brigham E.F. (2006). *Corporate Finance: A focused approach*. (2nd ed.). USA: Thomson South-Western

Food and Agriculture organization of the United Nations. (2010). *Impact of the global forest industry and atmospheric greenhouse gases*. Kättesaadav: <http://www.fao.org/3/i1580e/i1580e00.pdf>, Rome: FAO

Helfert, E.A.. (1982). *Techniques of Financial Analysis (5th ed.)*. USA: Richard D. Irwin, Inc.

Helm. M. (2015). Maksu- ja tolliamet. *Metsa- ja puidusektor maksumaksjana*. Kättesaadav: <http://empl.ee/wp-content/uploads/2015/06/Metsa-ja-puidusektor-maksumaksjana.pdf>

Herciu, M., Belascu, L., Ogorean, C. (2011). *A Du Pont Analysis of the Most Profitable Companies in the World*. (Research) Lucian Blaga University of Sibiu. Sibiu, Romania

Higgins, R.C. (1995). *Analysis of financial management (4th ed.)*. USA: Richard D. Irwin, Inc.

Investopedia. (2019) *Profitability ratios*. Kättesaadav: <https://www.investopedia.com/terms/p/profitabilityratios.asp>

Kaup. M. (2018). Eesti pelletitööstuse rahvusvaheline konkurentsivõime. (Magistritöö) Tartu Ülikool, Tartu

Keskkonnaministeerium. (2018). *Metsandus*. Kättesaadav: <https://www.envir.ee/et/metsandus>

Krishna, G. P. & Paul P. H.. (2013). *Business Analysis and Valuation: Using Financial Statements (5th ed.)*. USA: South-Western, Cengage Learning

Maripuu, M. (2016) *Pidev parendamine tootmises eeldab selgeid tootlikkuse mõõdikuid*. (<https://www.itera.ee/2016/01/pidev-parendamine-tootmises-eeldab-selgeid-tootlikkuse-moodikuid/>, 19. jaanuar 2016

Peterson, M. (koost) (2000). *Finantsanalüüs*. Tallinn: Kirjastus „Külim“

Punning, J.M. (toim) (2006). *Eesti jätkusuutliku arengu teel*. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus.

Postimees. (2019). *Rohkem puidust tooteid kasutades aitame kliimamuutusi leevendada*. Kättesaadav: <https://maaelu.postimees.ee/6777078/rohkem-puidust-tooteid-kasutades-aitame-kliimamuutusi-leevendada>, 13.september 2019.

Põllumajandusministeerium. (2014). Kättesaadav: <https://www.agri.ee/sites/default/files/content/uuringud/2014/uuring-2014-toojou-kasutamine-2007-2013.pdf>, 30.oktoober 2014.

Rajavee, A. (2019). *Metsaettevõtjad kardavad kõrgelt kukkumist*. Kättesaadav: <https://www.metsamajandusuudised.ee/uudised/2019/04/24/metsaettevotjad-kardavad-korgelt-kukkumist>, (24. aprill 2019)

Raudsepp. V. (1995). *Finantsjuhtimine: Ettevõtte rahandus*. Tallinn: Kirjastus „Külim“

Ready Ratios. IFRS financial reporting and analysis software. (2018). Kättesaadav: https://www.readyratios.com/reference/debt/debt_ebitda_ratio.html

Statistikaamet. (2019). Kättesaadav: <https://www.stat.ee/andmebaas>

Swedbank. (2019). *Tööstusettevõtete uuring 2019*. Kättesaadav: <https://kukkur.swedbank.ee/wordpress/wp-content/uploads/2019/04/T-stusettev-tete-uuring-2019.pdf>

Varblane, U., Ukrainski, K. (toim) (2004). *Eesti puidusektori konkurentsivõime*. Tartu: TÜ Kirjastus.

LISAD

Lisa 1. Puidutööstusettevõtete andmed

		Müügitu lu	Tööjõukulud	Keskmine töötajate arv	Käibevara	Lühiaja lised kohustu sed	Omakapital	Puhaskasum(- kahjum)	Varad	EBITD A
OÜ REINPAUL	2018	13 605 026	1 851 052	74	3 805 148	3 879 007	3 526 505	38 691	8 865 948	935 450
OÜ REINPAUL	2017	11 257 903	1 657 535	68	3 268 284	3 119 745	3 487 814	-809 338	8 298 660	55 461
OÜ REINPAUL	2016	10 600 280	1 396 831	62	4 027 724	3 092 404	4 297 152	146 011	9 274 755	926 478
OÜ REINPAUL	2015	9 429 596	1 125 449	54	2 760 962	1 684 431	4 151 141	258 145	6 639 059	1 038 385
AS GRAANUL INVEST	2018	300 577 000	13 690 000	429	73 340 000	81 766 000	358 242 000	51 152 000	575 182 000	72 779 000
AS GRAANUL INVEST	2017	277 967 000	14 317 000	500	66 661 000	64 157 000	320 082 000	17 673 000	543 618 000	60 614 000
AS GRAANUL INVEST	2016	285 534 000	16 827 000	500	101 419 000	112 500 000	315 949 000	33 615 000	635 738 000	67 839 000

Lisa 1. järg

AS GRAANUL INVEST	2015	242 937 000	9 870 000	327	70 638 000	72 747 000	289 608 000	28 072 000	553 243 000	58 353 000
AS LAESTI	2018	28 273 342	2 705 698	118	4 609 068	4 110 256	3 221 990	415 985	8 056 886	1 008 999
AS LAESTI	2017	23 337 600	2 270 948	129	3 020 757	2 551 703	2 806 005	31 150	6 750 261	523 068
AS LAESTI	2016	21 660 406	2 176 929	129	4 023 443	2 505 520	2 774 855	41 537	7 350 403	814 323
AS LAESTI	2015	20 927 278	2 001 619	121	3 553 272	2 357 349	2 733 318	101 654	6 668 833	577 644
AS LEMEKS	2018	146 384 193	17 837 675	696	65 196 415	29 126 367	78 850 639	12 480 312	140 351 817	18 903 903
AS LEMEKS	2017	129 294 587	15 482 968	670	52 360 244	21 123 154	70 636 239	11 056 556	111 989 150	16 182 298
AS LEMEKS	2016	114 779 376	13 421 636	614	48 379 503	18 087 448	60 775 029	8 567 265	98 031 786	13 993 571
AS LEMEKS	2015	107 110 282	12 011 114	601	44 205 342	16 177 177	53 227 473	10 071 039	89 510 244	14 760 658
AS RAIT	2018	39 144 745	3 950 697	147	11 241 017	5 210 040	10 862 740	1 397 875	26 425 814	2 815 018
AS RAIT	2017	33 164 348	3 565 793	143	10 776 014	8 230 511	9 464 864	1 418 914	20 043 256	2 499 285
AS RAIT	2016	28 630 143	3 129 166	140	8 965 418	5 829 847	8 712 197	1 446 840	15 519 736	2 110 047
AS RAIT	2015	26 412 106	3 045 827	135	8 622 153	4 476 760	16 129 632	1 985 499	22 159 097	1 978 494

Lisa 1. järg

AS VIIRATSI SAEVESKI	2018	54 249 888	4 256 579	164	11 420 879	7 300 739	21 491 514	2 433 458	39 662 966	6 023 666
AS VIIRATSI SAEVESKI	2017	48 018 906	4 099 510	172	9 369 893	4 760 121	19 808 056	2 375 764	33 293 987	5 074 397
AS VIIRATSI SAEVESKI	2016	47 895 965	3 837 042	173	9 220 668	4 584 006	18 180 292	1 305 819	26 848 032	3 575 320
AS VIIRATSI SAEVESKI	2015	41 089 590	3 189 720	151	8 435 571	4 174 923	17 624 473	1 875 283	22 186 396	4 093 887
COMBIMILL SAKALA OÜ	2018	50 188 712	3 530 908	110	10 962 398	7 084 900	18 959 859	5 153 399	32 792 524	7 982 005
COMBIMILL SAKALA OÜ	2017	45 300 360	3 085 447	113	9 822 890	6 249 265	15 806 460	5 056 320	28 537 264	6 779 323
COMBIMILL SAKALA OÜ	2016	38 681 745	2 801 555	114	12 094 370	10 889 623	12 359 080	4 116 468	29 081 108	6 050 715
COMBIMILL SAKALA OÜ	2015	35 809 905	3 389 124	152	9 253 105	9 693 383	8 832 156	4 190 079	27 810 245	5 842 464
COMBIMILL REOPALU OÜ	2018	23 085 595	1 588 643	56	3 776 017	4 161 982	5 328 885	1 315 243	13 541 021	3 632 698
COMBIMILL REOPALU OÜ	2017	22 430 078	1 352 595	55	2 846 287	2 641 904	4 013 642	1 456 946	10 995 704	2 810 007
COMBIMILL REOPALU OÜ	2016	18 849 772	1 206 179	54	4 543 237	5 533 356	3 156 696	1 523 986	11 989 611	2 845 633
COMBIMILL REOPALU OÜ	2015	11 288 428	1 108 810	51	3 286 949	4 807 353	1 632 710	1 190 866	10 891 982	2 063 996
ECOBIRCH AS	2018	21 312 881	3 001 594	131	5 463 661	1 482 442	7 164 566	2 504 832	12 639 785	3 080 336
ECOBIRCH AS	2017	17 018 106	2 661 361	124	4 454 884	2 677 667	4 659 735	1 753 572	9 049 917	2 529 125
ECOBIRCH AS	2016	12 871 483	2 139 811	126	4 690 637	1 971 239	3 406 163	1 076 911	8 977 008	1 836 336
ECOBIRCH AS	2015	13 147 748	2 273 808	151	4 253 971	2 208 132	2 329 252	941 820	8 568 905	2 000 952

Lisa 1. järg

LOTUS TIMBER OÜ	2018	19 211 971	1 586 770	65	8 125 529	4 943 053	5 698 691	935 256	14 614 942	1 561 236
LOTUS TIMBER OÜ	2017	21 019 387	1 399 198	63	6 270 787	3 929 692	4 763 435	997 698	12 399 199	1 622 575
LOTUS TIMBER OÜ	2016	19 311 042	1 270 627	64	5 445 356	5 799 590	3 765 737	896 598	10 711 524	1 558 548
LOTUS TIMBER OÜ	2015	14 942 289	1 133 608	67	4 189 338	5 173 142	2 869 139	580 929	9 488 618	1 189 403
OÜ BELLUS FURNITURE	2018	16 045 281	3 207 126	227	5 689 192	2 782 604	4 333 154	661 277	8 363 603	1 067 776
OÜ BELLUS FURNITURE	2017	15 757 167	3 048 977	230	5 735 664	3 119 476	3 671 877	448 038	8 536 820	893 079
OÜ BELLUS FURNITURE	2016	11 962 219	2 378 759	204	5 647 632	2 327 966	3 291 529	700 377	8 619 562	1 266 428
OÜ BELLUS FURNITURE	2015	14 108 592	3 045 487	280	5 553 177	3 336 258	2 429 895	-79 771	8 883 220	575 329
OÜ PEETRI PUIT	2018	18 017 749	2 193 789	114	4 511 326	2 105 570	9 619 338	1 903 701	14 680 462	2 870 656
OÜ PEETRI PUIT	2017	14 511 291	1 903 016	98	5 138 603	2 269 276	8 234 538	1 348 426	14 446 583	2 320 055
OÜ PEETRI PUIT	2016	9 242 449	1 564 307	81	5 033 835	1 632 005	7 311 315	891 694	12 685 914	1 508 666
OÜ PEETRI PUIT	2015	10 305 718	1 409 361	80	4 709 762	1 708 775	6 744 819	1 405 485	8 453 594	1 898 588
OÜ TRIGON WOOD	2018	14 797 000	3 662 000	217	3 531 000	5 107 000	2 255 000	-1 050 000	11 684 000	60 000
OÜ TRIGON WOOD	2017	16 357 000	3 828 000	229	3 725 000	4 738 000	3 281 000	-407 000	12 641 000	887 000
OÜ TRIGON WOOD	2016	17 502 000	4 452 000	295	5 008 000	6 293 000	3 866 000	-1 253 000	14 535 000	46 000
OÜ TRIGON WOOD	2015	18 789 000	4 790 000	324	4 858 000	6 231 000	5 093 000	-583 000	15 715 000	745 000

Lisa 1. järg

OÜ VARA SAEVESKI	2018	26 707 856	2 019 523	69	6 830 978	2 196 554	14 184 909	500 414	17 202 514	2 898 076
OÜ VARA SAEVESKI	2017	20 262 205	1 724 464	65	5 304 403	2 578 363	13 684 495	6 296	17 599 768	1 814 551
OÜ VARA SAEVESKI	2016	17 725 029	1 738 917	60	5 742 159	2 340 319	13 948 199	709 611	17 294 831	2 123 617
OÜ VARA SAEVESKI	2015	18 035 732	1 669 369	60	6 999 849	1 878 307	13 388 588	1 809 380	16 685 076	3 013 516
SKANO FIBREBOARD OÜ	2018	10 791 000	2 061 000	116	2 140 000	2 474 000	1 875 000	-509 000	8 221 000	254 000
SKANO FIBREBOARD OÜ	2017	11 542 000	2 146 000	124	1 974 000	2 903 000	2 345 000	21 000	8 165 000	872 000
SKANO FIBREBOARD OÜ	2016	11 881 000	2 284 000	150	1 940 000	3 798 000	2 318 000	-395 000	8 879 000	503 000
SKANO FIBREBOARD OÜ	2015	12 397 000	2 375 000	157	2 538 000	4 247 000	2 715 000	3 000	9 756 000	883 000
AS AEGVIIDU PUIT	2018	21 016 211	1 327 418	52	6 214 135	1 597 315	8 936 260	1 580 422	12 380 842	2 851 468
AS AEGVIIDU PUIT	2017	17 600 668	1 165 265	52	3 860 818	1 491 069	7 355 838	628 938	11 174 354	1 827 722
AS AEGVIIDU PUIT	2016	20 042 673	1 082 905	52	3 564 309	1 715 724	6 726 900	69 762	10 963 832	900 733
AS AEGVIIDU PUIT	2015	19 158 650	1 023 510	50	2 922 116	816 466	6 657 138	662 611	7 624 696	1 428 403
AS ESTONIAN CELL	2018	90 484 000	2 909 000	89	33 006 000	23 413 000	55 441 000	15 019 000	90 549 000	22 130 000
AS ESTONIAN CELL	2017	80 676 000	2 751 000	87	35 570 000	20 029 000	51 422 000	10 920 000	89 286 000	19 808 000
AS ESTONIAN CELL	2016	73 783 000	2 537 000	86	24 367 000	18 068 000	40 502 000	3 424 000	85 171 000	12 928 000

Lisa 1. järg

AS ESTONIAN CELL	2015	77 895 000	2 519 000	85	23 166 000	16 172 000	53 999 000	2 848 000	91 946 000	14 778 000
ESTHUS OÜ	2018	5 851 091	636 187	26	705 365	1 182 163	105 795	-256 217	2 086 621	-60 577
ESTHUS OÜ	2017	3 393 188	440 018	17	991 340	1 324 032	362 012	-283 297	2 449 537	-122 593
ESTHUS OÜ	2016	4 196 999	523 216	22	563 238	563 123	645 309	35 954	1 455 977	143 627
ESTHUS OÜ	2015	5 057 488	519 267	20	955 225	720 361	656 355	377 109	1 449 568	446 455
FLEXA EESTI AS	2018	28 310 502	5 085 689	257	6 591 422	4 775 808	2 657 850	667 521	9 450 500	1 574 500
FLEXA EESTI AS	2017	27 671 677	4 748 738	262	5 790 136	3 980 460	1 990 329	673 910	8 588 960	1 519 857
FLEXA EESTI AS	2016	27 391 837	4 845 961	266	5 189 862	3 189 774	1 316 419	777 775	7 905 122	1 553 473
FLEXA EESTI AS	2015	26 305 005	4 272 130	259	7 581 426	9 621 908	538 644	419 553	10 198 334	1 579 714
HELLAND BALTIC OÜ	2018	5 182 693	1 065 460	53	1 526 048	511 032	1 635 194	203 806	3 691 262	357 015
HELLAND BALTIC OÜ	2017	5 953 470	1 110 770	59	1 748 690	489 182	1 431 388	772 891	2 887 431	928 496
HELLAND BALTIC OÜ	2016	4 726 461	983 905	56	1 390 717	624 179	658 497	-37 539	2 309 821	66 857
HELLAND BALTIC OÜ	2015	3 885 093	436 754	57	1 427 352	556 495	255 813	153 630	2 329 910	223 161

Lisa 2. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina Anett Kadastu (sünnikuupäev: 25.09.1997)

1. annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose Puidutööstusettevõtete kasumlikkuse ja tööjõu lisandväärtuse analüüs,

mille juhendaja on Kristo Krumm,

1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh TalTechi raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks TalTechi veebikeskkonna kaudu, sealhulgas TalTechi raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

---

¹*Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil.*